

בלה (ניצני) צפריר ז"ל

בת יעקב וטובה בס

נולדה: כ"א סיון ה'תרע"ד - 15/6/1914

נפטרה: ז' אייר ה'תשנ"ג - 28/4/1993

עלתה ארצה: י"ג טבת ה'תרצ"ט - 4/1/1939

בתחילת המלחמת-העולם ה-1, לפני כ-79 שנים, נולדה בלה חברתנו בפטרוגרד ברוסיה. העיר שינתה שמה והיתה לנינגרד, ובימינו שוב נקראת פטרוגרד. אבל, שינוי השם לא הביא לשינוי במצבם הקשה של היהודים שחיו בה. בלה סיפרה פעם, שמאז שהיא זוכרת את עצמה, חיו היא ומשפחתה תוך קשיים עצומים. בהשפעת הסבא שהיה דיין, נסע בנו - אביה של בלה, לוילנה כדי לפתוח בחיים טובים ונוחים יותר עבור בני-משפחתו.

אבא נסע ראשון ורק לאחר תקופה ארוכה וקשה עבור בלה, אימה, אחיה ואחיותיה התאחדה המשפחה. אך, עדיין לא הגיעו אל השלווה והמנוחה. עיסוקו של אביה שהיה סוחר, גרמו למשפחתו לנדוד יחד עימו. כך צריך בכל פעם להקלט בסביבה חדשה, להתחבר עם ילדים אחרים בבתי-ספר חדשים. ואז... כאשר היתה בלה נערונת צעירה כבת 16 - 17, נפטרה אימה האהובה, למרות כל מאמצי הרופאים והתרופות שהשיגו עבורה.

לאחר זמן-מה כאשר רצה אביה של בלה להנשא בשנית, הבינה בלה את משמעותו של המשפט: "אם אין אני לי - מי לי?" והחליטה שהיא יכולה וצריכה לדאוג לגורלה בעצמה. במו ידיה. זמן קצר התלבטה אם לחזור אל סבא אשר נותר ברוסיה או לפנות לדרך הציונות. לבסוף החליטה להמר על ציונות. וכדי למנוע מעצמה כל אפשרות של נסיגה אם תתקל בקשיים, בקשה בסניף "החלוץ" שהיה בעיר מושבה: "אני רוצה שתשלחו אותי ל"הכשרה" הכי רחוק מהבית".

כך הגיעה בלה להכשרת לודז' ב-1934. עבודות קשות, תנאי-מחסור, אבל הכי נורא היה כאשר לאחר זמן קצר נסגרה הדרך לעלית החלוצים מפולין כי את הסרטיפיקטים נתנו ליהודי גרמניה, כדי לחלצם מזרועות המשטר הפאשיסטי שעלה לשלטון). בלה ועמה חלוצים רבים נשארו "תקועים" כ-4 שנים ב"הכשרה"...

עד שהחליטה שוב באומץ רב, לשים נפשה בכפה, לקחת את גורלה בידיה ולנסות ולהגיע לארץ-ישראל, על סיפונה של אחת מהאוניות הרעועות של ה"עליה הבלתי-ליגלית". למזלה הטוב, לא נתפסה אונייתם ע"י הבריטים, ובאמצע חודש טבת תרצ"ט (1939) נגעו רגליה של בלה באדמת המולדת. היא הצטרפה מיד אל קרובת משפחתה, שהיתה אז בפלוגת "הקיבוץ המאוחד" בנס-ציונה. לאחר מספר חודשים, החלה התארגנות לקראת העליה על הקרקע של קבוץ דפנה, במסגרת ישובי "חומה ומגדל". בלה הבינה שמאורע כזה אין בכל יום והתנדבה להיות בין הראשונים.

לא כולם רצו לנסוע לגליל שנחשב אז לאזור מסוכן, ביחוד חששו נשים בהריון ואמהות לילדים קטנים. אך בלה היתה חופשית מדאגה למשפחה ולילדים, ורצתה להשתתף בחוויה החד-פעמית, הגדולה הזו.

בקיבוץ דפנה הקטן, חלו חברים בקדחת, ופנו אל בלה לעזור לפרופסור מר (שחקר את יתושי האנופלס שמעבירים את חידקי הקדחת). בלה סיפרה איך תפסה יתושים והכניסה למבחנות, ובכל צהריים היתה עוברת בין החברים ומחלקת את מנת הכינין היומית והחיונית כל-כך. בסבלנות רבה היתה מערבבת את הכינין המר בתוך כף של ריבה מתוקה, ומאכילה את הסרבנים. היא נסעה לבית-חולים "העמק" בעפולה, כדי להביא את פרופסור פדה לדפנה שיבדוק את כל הצעירים שקדחו. באותו זמן הכירה את ברוך צפרייר יבל"א (רוטברד באותם הימים), ויחדיו החליטו לקשור את גורלם וחיייהם זה בזו.

ברוך, נשלח מטעם קיבוץ דפנה להשתלמות אצל ותיקי הטרקטוריסטים והפלאחים באשדות-יעקב. קבוצת הפלאחים קבלה את ברוך באהבה ובחום לא רגיל, עד שברוך חשב שאולי כדאי בכלל לעבור לאשדות-יעקב. הוא שכנע את בלה וכך הגיעו אלינו ממרומי הגליל אל העמק החם, זוג צעירים, נלהבים וחרוצים.

במרוצת הזמן, נולדו הבנות אורה ואח"כ רינה. ברוך עבד כטרקטוריסט - פלאח ובלה עבדה בבית-הילדים, עד ש... נודע במשק, שיש לה נסיון כלשהו בטיפול בחולים. על בלה הופעל אז לחץ שתכנס לעבוד בחדרי-חולים, או במרפאה אותה ניהל החובש השכיר יעקב.

יעקב החובש היה אדם קשה ובלתי מתפשר, אך בלה החזיקה מעמד ולמדה ממנו את כל מה שידע, והיה יכול להעביר אליה וללמד אותה. בלה קלטה מהר וטוב, ולא עבר זמן רב והיא עלתה על המורה שלה בידע ובנסיון. אך מכיוון שבעצם לא למדה להיות אחות בבית-ספר לאחיות או בצורה מסודרת ומוכרת, הרגישה כל הזמן שהיא חייבת ללמוד עוד ועוד ולהשתלם בכל דרך אפשרית. היא לא וויתרה על הרצאות בנושאים רפואיים שעניינו אותה. היא למדה לתת לילדים את כל החיסונים הדרושים, וכאשר לא היה רופא במקום, היתה גם סוגרת את החתכים במה שקראו אז "קלמרות". בלה היתה אחראית, כדי לא לקחת על אחריותה דברים שידעה שאיננה יודעת בבטחון גמור.

במשך שנים ארוכות ובמיוחד אחרי שיעקב החובש עזב, ועד שנכנסו לעבודת המרפאה, האחיות הצעירות, בוגרות בתי-הספר לאחיות, היתה "בלה החובשת" (כמו שקראנו לה אז) האחיות היחידה !!! היא עבדה כל יום במרפאה בשעות הבוקר, וכאשר שעות הקבלה של הרופא היו אחה"צ - היתה באה גם אחה"צ. בלה היתה אחות תורנית כל ערב וכל לילה !!! 24 שעות-היממה סבבו אצלה תמיד סביב המרפאה והחברים החולים. אין חבר או ילד שיוכל לטעון שבלה לא ביקרה אותו, כאשר שכב חולה בבית-חולים. רמב"ם או צפת, עפולה או פוריה. המרחקים לא מנעו בעדה להגיע.

היו לילות ארוכים בהם סעדה חבר חולה בבית-חולים ובבוקר הגיעה ופתחה את המרפאה כאילו הכל כרגיל. כך עברו עליה לא שבוע או חודש ואפילו לא שנה. אלא שנים רבות !!! ועוד ספרה לי בכאב גדול: "מי ששילם את המחיר - זו כמובן משפחתי, ברוך, הבנות, ובמיוחד בן-הזקונים יעקב"...

ואם בימים כתיקונם כביכול, היה לא קל (בלשון המעטה), תארו לעצמכם את הקשיים שעברו עליה כאשר יעקב חלה בשיתוק-ילדים והועבר לבי"ח רמב"ם. בבית נשארו הבנות הקטנות עדיין, וברוך נמצא הרחק במרחבי הנגב, על גבי טרקטור, עם קבוצת הפלאחים של אשדות... וב-3 שנות מלחמת ההתשה, כאשר לא היה לנו רופא קבוע, וכל שבועיים נחת אצלנו בין הפגזים רופא-מתנדב אחר, שהיה צריך לקבל את פניו, ברוך ובלה היו סמל ומופת של אירוח והכנסת אורחים.

ובתוך כל "ים" העיסוקים והטרדות בלה מקשיבה בסבלנות אין קץ, עד ש... לעיתים נדירות היתה מרגישה שאיננה יכולה יותר לחיות תחת המתח הבלתי-פוסק הזה, ואז היתה לוקחת "פסק זמן" (TIME OUT) ונעלמת אצל ידידותיה באשדות-המאוחד או נוסעת לכפר-גלעדי, כדי להרגע אצל מינה בת-דודתה היחידה שנותרה, (כיוון שכל בני משפחתה נספו בשואה).

תארו לעצמכם והזכרו! שפעם לא היו טלפונים בכל דירה, ולא טלפון אלחוטי לאחיות. לא היה נהג תורן או נהג בריאות כמו היום, ואם צריך להוביל מישהו לביה"ח, אז מי אם לא בלה? שהתרוצצה, השיגה וגם נסעה וליוותה את החולה לבית-החולים. על מעשיה העריכו את בלה, לא רק ילדי וחברי אשדות שטופלו על-ידה, אלא כל מי שהיתה עימו במגע. בתי-החולים ומוסדות קופ"ח וארגון האחיות, אשר העריכו את פועלה ונתנו לה בשנת 1969 (בעיצומה של מלחמת ההתשה) את פרס העבודה "ע"ש האחיות דגני-רבינוביץ ורוזנטל ז"ל".

מרכז קופ"ח כתב לה בסוף שנת 1974: "הננו להביע את הוקרתנו על מסירותך במשך כל שנות עבודתך במוסדנו"... בלה יצאה ועבדה תקופה מסוימת בכל-בו ובמפעל "לוג" וחזרה שוב לעבוד במרפאה לבקשת המזכירות, בכל פעם שחסרה אחות והיה צריך לעזור שם. לפני 6 שנים יצאה בלה סופית מהעבודה במרפאה והלכה לעבוד בהתנדבות יומיים בשבוע בבית-המרקחת של קופ"ח רקתי בטבריה, ובשאר הימים עבדה במחסן-הבגדים, במשק.

זכתה בלה לראות את בנותיה ובנה נישאים, זכתה בנכדים ונכדות ואפילו בנינה, כן ירבו...

בלה, נלחמה באומץ כל חייה, נגד כל הקשיים. לא אחת העזה והסתכנה כאשר החליטה לקחת את גורלה בידיה והצליחה. בלה נלחמה בעוז-רוח "במלחמת ההתשה הגדולה והממושכת" בזיקנה, בחוסר האונים, ובכאבים שנחתו עליה מאז נפלה ושברה את רגלה. אך ככל שחלף הזמן, היא התעייפה והותשה לחלוטין.

בלה יקרה, עכשיו תמו מלחמותיך. כולם מתפללים ומאחלים שתמצאי מנוחה שלמה ונכונה, שם בסתר כנפי הבורא. הלוואי והיינו יכולים למצוא מרפא לכאב ולחלל שהשארת כאן בלכתך, כשם שאת מצאת תמיד, מרפא למכאובינו.

היי שלום יקרה שלנו, ויהי זכרך ברוך.

באהבה והערכה רבה
עמליה ד.

יום הקבורה: 29/4/1993